

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)344 65 87, (071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

Wrocław, dnia 13.05. 2009r.

RWR 411-10/08/ET

DECYZJA RWR 6 / 2009

I. Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. 2007r. Nr 50, poz.331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust.6 tej ustawy i § 7 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. z 2007r., Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego przeciwko Zofii Sieroń, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” z siedzibą w Pieszycach,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za **praktykę ograniczającą konkurencję**, nadużywanie przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na lokalnym rynku usług cmentarnych na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie polegające na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych cen poprzez obciążanie przedsiębiorców pogrzebowych zawyżoną opłatą za korzystanie z budynków, urządzeń i wyposażenia cmentarza w celu wykonania pochówku co stanowi naruszenie art. 9 ust 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

II. Na podstawie art.10 powołanej wyżej ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 powołanego wyżej Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego przeciwko Zofii Sieroń, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” z siedzibą w Pieszycach

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za **praktykę ograniczającą konkurencję**, nadużywanie przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na lokalnym rynku usług cmentarnych na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie polegające na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji poprzez: obciążanie innych

przedsiębiorców pogrzebowych opłatami za wjazd na teren cmentarza pojazdu samochodowego będącymi jedną z opłat za korzystanie z infrastruktury cmentarza i nie obciążanie tymi opłatami klientów przedsiębiorcy, co stanowi naruszenie art. 9 ust 1 i 2 pkt 5 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje zaniechanie jej stosowania.**

III Na podstawie art. 10 powołanej wyżej ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 powołanego wyżej rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego przeciwko Zofii Sieroń, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” z siedzibą w Pieszycach

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za **praktykę ograniczającą konkurencję**, nadużywanie przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na lokalnym rynku usług cmentarnych na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżonowie polegające na podziale rynku według kryteriów podmiotowych poprzez rezerwację atrakcyjniejszych kwater grzebalnych dla klientów własnej firmy pogrzebowej co stanowi uprzywilejowanie ich w stosunku do klientów pozostałych przedsiębiorstw pogrzebowych i jest naruszeniem art. 9 ust 1 i 2 pkt 7 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje zaniechanie jej stosowania**

IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* i § 7 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. z 2007r., Nr 134, poz. 939),

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się, na Zofię Sieroń, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” z siedzibą w Pieszycach, **karę pieniężną**, w wysokości 10806, 89zł (słownie złotych: dziesięć tysięcy osiemset sześć złotych 89 /100) płatną do budżetu państwa.

V. Na podstawie art. 77 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art.80 tej ustawy postanawia się obciążyć Zofię Sieroń, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” kosztami przeprowadzonego postępowania antymonopolowego i zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 110,1 zł (słownie złotych : sto dziesięć 10/100).

UZASADNIENIE

1. W dniu 7 kwietnia 2008r. do Prezesa UOKiK wpłynęło pismo Marii Kramarz, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „Centrum Pogrzebowe” s.c. Maria, Kazimierz Kramarz (dalej: Centrum Pogrzebowe), w którym postawiła ona Zofii Sieroń zajmującej się administracją Cmentarza Komunalnego w Dzierżonowie oraz jednocześnie prowadzącej Zakład Pogrzebowy „Ostatnia Posługa”(dalej: „Ostatnia Posługa” , Uczestnik lub Administrator) zarzut nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku usług pogrzebowych poprzez: niewłaściwe fakturowanie w treści i cenie konkurencyjnych

przedsiębiorstw pogrzebowych, utrudnianie wykonywania usług pogrzebowych innym firmom poprzez stosowanie zakazu wjazdu na teren cmentarza sprzętem specjalistycznym potrzebnym do wykonania pochówku, obciążanie innych przedsiębiorców pogrzebowych i jednocześnie nie obciążanie własnej działalności opłatami za korzystanie z infrastruktury cmentarza oraz rezerwację atrakcyjniejszych kwater grzebalnych dla klientów własnej firmy.

2. W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowieniem nr 116 z dnia 22.004.2008 r., sprostowanym postanowieniem nr 226 z dnia 17.09.2008 r., wszczął z urzędu postępowanie antymonopolowe przeciwko Zofii Sieroń, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” z siedzibą w Pieszycach, w związku z podejrzeniem nadużywania przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku usług cmentarnych poprzez:

-obciążanie przedsiębiorców pogrzebowych zawyżoną opłatą za korzystanie z budynków, urządzeń i wyposażenia cmentarza w celu wykonania pochówku co może stanowić naruszenie art.9 ust 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

-obciążanie innych przedsiębiorców pogrzebowych opłatami za korzystanie z infrastruktury cmentarza i nie wliczanie tych opłat do kosztów własnej działalności co może stanowić naruszenie art. 9 ust 1 i 2 pkt 5 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

-uprzywilejowanie swoich klientów w stosunku do klientów pozostałych przedsiębiorstw pogrzebowych polegające na rezerwacji dla nich atrakcyjniejszych kwater grzebalnych co może stanowić naruszenie art. 9 ust 1 i 2 pkt 7 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (*dowód: karty nr 116, 289*)

3. Z powyższymi zarzutami Uczestnik nie zgodził się podając, iż nie obciąża przedsiębiorców pogrzebowych zawyżonymi opłatami, gdyż przy wystawianiu faktur, kieruje się indywidualną interpretacją prawną, wydaną przez Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu. Jego zdaniem na równi z innymi przedsiębiorstwami traktuje własną firmę pogrzebową, którą obciąża takimi samymi opłatami jakie pobiera od innych przedsiębiorców. Jednocześnie twierdzi, że na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie nie ma miejsc pochówku, które można określić jako „bardziej atrakcyjne” i dlatego przy ich wyznaczaniu nie może uprzywilejowywać swoich klientów w stosunku do klientów pozostałych firm pogrzebowych. (*dowód: karty nr 57-59 i 111*)

Przeprowadzone przez Prezesa Urzędu postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego :

I. Materiał dowodowy z dokumentów

1.Uczestnik, Zofia Sieroń prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” w Pieszycach ul.1Maja 3 została wpisana do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Pieszyc, pod numerem 1173. Przedmiotem jego działania są usługi pogrzebowe, transport lądowy i pasażerski, produkcja wyrobów z drewna, wykonywanie robót budowlanych murarskich, sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, usługi administracyjne.

dowód karty nr 61-62)

2. W Dzierżoniowie znajduje się jeden cmentarz komunalny, położony przy ul. Wrocławskiej 30. W kwietniu 2006r. Gmina Miejska Dzierżoniów ogłosiła przetarg nieograniczony na administrowanie tym cmentarzem. Przetarg nie został rozstrzygnięty ze względu na brak oferentów. W związku z tym zaproszono wszystkie firmy pogrzebowe działające na terenie Dzierżoniowa oraz Przedsiębiorstwo Komunalne do udziału w negocjacjach. Warunki podstawowe w prowadzonych negocjacjach były takie same jak w nierozstrzygniętym przetargu. W wyniku negocjacji wyłoniono administratora cmentarza komunalnego Zofię

Sieroń, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa”. *Dowód karty nr 101 i 123*

3. Zakres obowiązków administratora został zawarty w umowie dot. administrowania i bieżącego utrzymania cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie przy ul. Wrocławskiej z dnia 07.06.2006r. Dzieli on obowiązki administratora na obowiązki w zakresie zarządzania cmentarzem (np. prowadzenie ewidencji zgonów osób pochowanych na cmentarzu, wyznaczanie miejsc pochówku oraz nadzór w tym zakresie nad dokonującymi pochówków, udostępnianie domu przedpogrzebowego dla dokonania pochówków i pobieranie z tego tytułu opłat i in.) oraz obowiązki w zakresie utrzymania cmentarza (np. wykonywanie alejek o nawierzchni szutrowej w nowych kwartałach, utrzymanie zieleni, bieżąca naprawa i konserwacja ogrodzenia, konserwacja i utrzymanie w pełnej sprawności studni głębinowej i oczyszczalni ścieków i in.). Koszty związane z realizacją powyższych obowiązków miała ponosić, zgodnie z § 3 ww. umowy „Ostatnia Posługa”. Na podstawie zaś § 4 „Ostatnia Posługa” uprawniona została do pobierania opłat za korzystanie z cmentarza. Opłaty te częściowo stanowią dochód zleceniodawcy czyli Gminy Miejskiej . Są to opłaty:

- 1) za udostępnienie 1 miejsca pochówku-..... 70zł.
- 2) za zarezerwowanie 1 miejsca pochówku.....300zł
- 3) za udzielenie pozwolenia na wybudowanie:
  - piwnicy grobu pojedynczego-.....60zł
  - piwnicy grobu podwójnego(pion)-.....90zł
  - piwnicy grobu podwójnego (poziom) -.....120zł
  - piwnicy grobu innego niż w/ wymienione-.....500zł
  - nagrobka pojedynczego-..... 30zł
  - nagrobka podwójnego -..... 90zł

Część opłat stanowi natomiast dochód „Ostatniej Posługi” Należą do nich opłaty :

- za korzystanie z budynków, urządzeń i wyposażenia cmentarza w celu wykonania pochówku-350zł/za każdy pochówek
- za przechowanie zwłok w chłodni -20zł/za każdą rozpoczętą dobę
- za każdorazowy wjazd na teren cmentarza pojazdu samochodowego w związku z wykonaniem lub remontem piwnic grobowych lub nagrobków, albo wykonaniem nasadzeń, ogrodzeń itp.-20zł
- za wykonanie ekshumacji zwłok -200zł.

W umowie nie sprecyzowano czy podane kwoty są kwotami netto czy też brutto.

(dowód : karta nr 102-103)

4.Zgodnie z § 9 regulaminu cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie nadzór nad funkcjonowaniem cmentarza sprawuje Burmistrz Dzierżoniowa. Na skutek interwencji przedsiębiorstw pogrzebowych, dotyczących złego administrowania przez „Ostatnią Posługę” Cmentarzem Komunalnym w Dzierżoniowie w 2006 r. przeprowadził on postępowanie wyjaśniające w tej sprawie. W jego wyniku dniu 25.10.2006 wysłał pismo do Uczestnika.

(nr. ewid ZK-7093/342/15/4/060) ,w którym jednoznacznie określił, że opłaty zawarte w § 4 umowy o administrowanie i utrzymanie cmentarza komunalnego są opłatami brutto. Jednocześnie zobowiązał „Ostatnia Posługę” do dotrzymywania kolejności chowania zmarłych w poszczególnych kwaterach oraz nie stosowania opłat określonych w § 4 ust 1. pkt 6 za wjazd na teren cmentarza pojazdów w celu wykonania wykopu grobu oraz w celu dokonania pochówku. Pismo przesłano do wiadomości zakładów pogrzebowych świadczących usługi na terenie Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie.

(Dowód karty nr 10 i 37)

5.Zasady przydzielania miejsc pochówków określa § 6 Regulamin Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie. Wyznaczane są one zgodnie z planem zagospodarowania cmentarza,

według ustalonej listy kolejności pochówków, w czynnych kwaterach grzebalnych: dla grobów zwykłych (ziemnych), dla grobów murowanych i w Kwaterze Zasłużonych. Otwarcie kolejnej kwatery grzebalnej może nastąpić dopiero po całkowitym wyczerpaniu miejsc grzebalnych w poprzedniej kwaterze. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego „Ostatnia Posługa” wyznaczając miejsca pochówków nie zachowuje kolejności przydzielania grobów, o jakiej mowa w tym Regulaminie. Zapis zaś §2 pkt. 1 umowy dot. Zarządu Cmentarzem Komunalnym w Dzierżoniowie podaje, iż obowiązkiem „Ostatniej Posługi” jako administratora w zakresie zarządu cmentarzem, jest prowadzenie planu pochówków, ksiąg ewidencji miejsc grzebalnych wraz z załącznikiem graficznym. „Ostatnia Posługa” nie prowadzi planu pochówków.
(Dowód : karty nr.4, 53, 101, 105, 352).

6.Od momentu objęcia administracji cmentarzem komunalnym w Dzierżoniowie do dnia dzisiejszego „Ostatnia Posługa” wystawia faktury za usługi cmentarne traktując opłaty, o których mowa w § 4 umowy dot. administrowania i bieżącego utrzymania cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie przy ul. Wrocławskiej, raz jako opłaty netto, a innym razem jako brutto.
(dowód karty 67-69, 79,81, 84, 90-91, 94 i karta 206, 292)

7.„Ostatnia Posługa” obciąża firmy pogrzebowe za wjazd na cmentarz pojazdem samochodowym co najmniej dwukrotnie: w celu wykopania grobu i wjazdu karawanu pogrzebowego. Własną firmę pogrzebową (jej klientów) Uczestnik obciąża wyłącznie za jeden wjazd na cmentarz lub nie obciąża jej wcale.
(dowód karty: 3, 93,94,96,121, 320, 374)

8. Na cmentarzu komunalnym w Dzierżoniowie pochówki wykonywane są przez firmy: Centrum Pogrzebowe s. c. Maria, Kazimierz Kramarz (dalej jako „Centrum Pogrzebowe”), Zakład Pogrzebowy „Kuczera” (dalej jako „Kuczera”), Zakład Pogrzebowy „Malwa” (dalej jako „Malwa”), Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” .

W latach 2006-2008 na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie wykonano następującą ilość pochówków:

Tabela 1

L. p.	Przedsiębiorca	2006 r.		2007 r.		2008 r.*	
		Ilość	Udział	Ilość	Udział	Ilość	udział
1	Centrum Pogrzebowe	89	28,4%	98	30,3%	31	25,6%
2	Kuczera	54	17,3%	46	14,2%	17	14,0%
3	Malwa	0	0%	4	1,3%	1	0,9%
4	Ostatnia Posługa (Administrator)	170	54,3%	175	54,2%	72	59,5
	Razem	313	100%	323	100%	121	100%

Opracowano na podstawie kart 58-59

*dane dot. roku 2008 dot.5 miesięcy

II. Materiał dowodowy zgromadzony w czasie rozprawy administracyjnej.

W dniu 6 października w 2008r. siedzibie Delegatury UOKiK we Wrocławiu przeprowadzono rozprawę administracyjną w trakcie, której przesłuchano: uczestnika postępowania Zofię Sieroń oraz przedsiębiorców pogrzebowych dokonujących pochówków

na cmentarzu komunalnym w Dzierżoniowie: Ryszarda Kuczerę, Zbigniewa Kaczmarka, Marię Kramarz .

Ryszard Kuczera , właściciel Zakładu Pogrzebowego „Kuczera” zeznał :” Miałem uwagi co do wysokości opłat. Według mnie powinny one wynosić tyle samo jak w decyzji burmistrza (350 zł za wszystko), a Pani Sieroń dodatkowo dolicza Vat. Według mnie nie powinienem ponosić opłaty 20 zł za wjazd na cmentarz, gdyż w kwocie 350 zł mieści się korzystanie z cmentarza i jego urządzeń. Za wjazd na cmentarz, przy jednym pochówku , zawsze obciążany jestem dwukrotnie (...) według mnie jest to za wjazd do wykopania grobu oraz za wjazd ze zwłokami do pogrzebu. Nie zwracałem się do Pani Sieroń o wyszczególnienie na fakturze za jakie wjazdy płacę, gdyż sam to wiedziałem . Zwracałem się do niej z zapytaniem, dlaczego stosuje takie opłaty. Otrzymałem odpowiedź, że ma takie prawo. Miejsca na cmentarzu przydzielane są „po kolei” Nie mam prawa wybrać miejsca, zostaje mi ono przydzielone (...). Zdarzało się, że rodzina zmarłego nie była zadowolona z danego miejsca , ale próby negocjacji zmiany miejsca na inne przeprowadzone między rodziną a administratorką nie powiodły się. Z tego co wiem, nikt jeszcze zmiany miejsca sobie nie załatwił, a pogrzeby organizowane są według przyjętego porządku. Nie mam na cmentarzu miejsc, które uważam za lepsze lub gorsze.”

Dowód : karty 316-318

Zbigniew Karczmarek –Właściciel „Malwy” zeznał: „Zawsze gdy organizowaliśmy pochówki to mieliśmy wyznaczone miejsca w błocie i glinie, na dole, nawet wtedy gdy w rozmowie telefonicznej Pani Sieroń zapewniała mnie, że grób będzie w miejscu suchym, piaszczystym. Bardziej atrakcyjne są miejsca pod grób bliżej kaplicy, ujęcia wody, głównej alei. Dla ludzi ma to znaczenie. Miejsca znajdujące się bliżej ogrodzenia są „ gorsze”, gdyż łatwiej je okraść. Zauważyłem, że gdy ja wykonywałem pochówki wyznaczano mi miejsca blisko ogrodzenia, na końcu kwatery, a w tym samym czasie inne firmy pogrzebowe korzystały z miejsc na tej samej kwaterze, tylko bliżej głównej alei (...) .W Dzierżoniowie kopanie grobów na „dole” cmentarza (tj. wyżej jest położona część środkowa cmentarza) jest trudniejsze ze względu na glinę i błoto (...). Z reguły płacę za każdy wjazd samochodu na cmentarz. Minimalnie jest to opłata za trzy wjazdy (...). Nie płacę tylko za wwiezienie trumny. Miałem przypadek, kiedy klient odesłany do Pani Sieroń w celu uzgodnienia miejsca pochówku i ewentualnego zakupu grobowca, zrezygnował z moich usług i został klientem Pani Sieroń w bardzo nieprzyjemnej dla mnie atmosferze skandalu (odbiór zwłok z policjantem oraz pracownikiem Pani Sieroń).

Za pochówek płacę zgodnie z fakturą –„Usługa cmentarna” 350 zł plus Vat. To pojęcie „usługa cmentarna „ jest dla mnie nie zrozumiałe. Nie mam zastrzeżeń co do opłat za wjazd. Otrzymałem od burmistrza informację, że powinienem zapłacić łącznie z Vat-em i wjazdami , kwotę 350 zł. Natomiast Pani Sieroń doliczała Vat oraz dodatkowe opłaty za wjazd (...).”

„ Wykonywane przeze mnie kwatery są ostatnie w rzędach, pod płotem.(...) Na schemacie na stronie 113 widać, że „moje” groby są przy płocie , a kwatera na której się znajdują jest lekko pochylona w dół i w tym dole ja chowałem. Zaś groby przy alejkach są administratora (...). Ma znaczenie czy grób jest bliżej alejki głównej czy w rogu cmentarza (...). Ludziom jest łatwiej dojść do grobu położonego bliżej alejek, po których można jechać nawet samochodem (...).W tym samym czasie mi przyznawano groby w błocie a innym na suchym terenie.”

Dowód karty 319-322

Maria Kramarz właściciel „Centrum Pogrzebowego” zeznała: „Pani Sieroń naliczała mi opłaty 350zł plus Vat. Pobierała ode mnie opłaty za wjazd na cmentarz. W tej sprawie wystąpiłam pisemnie dnia 13.06.06r do Pani Sieroń z prośbą o wystawienie faktur zgodnie z wykonywanymi przeze mnie czynnościami. Na to pismo nie otrzymałam odpowiedzi. Dlatego w październiku wystąpiłam w tej sprawie do Urzędu Miasta (...). Kwota którą jestem

obciążana jest kwota zawyżoną. Bezpodstawnie jestem obciążana kwotą za wjazd. Uważam, że na cmentarzu są lepsze i gorsze miejsca. Lepsze to są te w pierwszych rzędach, przy alejach. Wiem o tym od ludzi. Miejsca w Dzierżoniowie wyznacza administrator i my na nich chowamy. Np. na kwaterze VII, była to kwatera zamknięta, na której znajdował się pas zieleni (od strony kaplicy). Ten pas został przez Panią Sieroń zajęty pod groby. Na kwaterze VII, a w 2006 r. też na kwaterze XI, Pani Sieroń chowała na pasie zielonym, gdy ja wykonywałam pochówki pod płotem, na kwaterze VIII”.

Po okazaniu karty nr 40 z akt sprawy Pani Kramarz zeznała „ zdjęcia na tej karcie obrazują wykorzystanie pasa zieleni przez administratora na pochówki wykonywane przez nią oraz na rezerwacje miejsc. Na tej karcie przedstawiono kwaterę „H”. Na tych pasach zieleni wykonałam 2-3 pochówki po uzyskaniu zgody Burmistrza. Pani Sieroń wykonywała tam pochówki bez takiej zgody. O taką zgodę wystąpiły do burmistrza rodziny zmarłych bo administrator się na to nie zgodził. Miejsca te są blisko kaplicy, przy alejce, blisko wody (...). Kwatera „H” jest miejscem okazałym, ekskluzywnym na cmentarzu. Kolejność chowania zmarłych określana jest w regulaminie oraz w ustawie o chowaniu zmarłych, zgodnie, z którą nie można otworzyć nowej kwatery dopóki nie jest zamknięta poprzednia. Pani Sieroń do tego się nie stosuje i chowa blisko kaplicy. Po 2006r. miała miejsce sytuacja, gdy rodzina chciała pochować osobę zmarłą na miejscu obok grobu osoby bliskiej, nie wykupionym. Pani Sieroń wyraziła na to zgodę. Na zdjęciach na karcie 40 (zdjęcie na dole) widać, iż na pasie zieleni zarezerwowane są miejsca pod groby, które obecnie nie są oznaczone jako zarezerwowane, chociaż niedawno były tak oznaczone (...). Zdarzały się przypadki, że klienci rezygnowali z moich usług na rzecz Pani Sieroń. (...) Zapewne są miejsca na cmentarzu, które nie są zarezerwowane, ale wolne. Na kwaterze „A” Pani Sieroń buduje grobowce na zapas od strony alejki i kaplicy. Ja nie mogę robić grobowca na zapas tylko mogę robić grobowce do pochówku. Grobowce mogę robić na miejscu zakupionym do pochówku, ale mogę to robić od niedawna , po uzyskaniu zgody burmistrza.

Dowód karty 324-328

Zofia Sieroń –Administrator i jednocześnie właściciel „Ostatniej Posługi” zeznała:„Od października 2006 r otrzymywałam z Urzędu Miasta pisma, iż kwoty znajdujące się w umowie o zarząd cmentarza są cenami brutto. Tego nie respektowałam, o czym ustnie poinformowałam burmistrza (...). Nigdy żadnego klienta administracji cmentarza nie dziwiła różnica pomiędzy kwotą na wystawionej przeze mnie fakturze, a kwotą za tę usługę znajdującą się w cenniku. Poza Panią Kramarz nikt inny nie prosił mnie o wystawienie specyfikacji pod fakturę. Raz wystawiałam fakturę na opłatę z Vat raz bez Vat , w zależności od humoru i życzenia Pani Kramarz.

Po okazaniu kart 67,68,69,70,71 strona zeznaje ”Faktury znajdujące się na tych kartach zawierają jedną opłatę za wjazd ponieważ pochówek jest do grobowca. W fakturze (karty 69,91) opłata za wjazd była w kalkulowana w cenę opłaty cmentarnej (na okazanych kartach w specyfikacji jako opłata cmentarna podana jest kwota 370zł) Była to opłata za jeden wjazd. Za wykonane przez moją firmę wjazdy pobieram tylko jedną opłatę, za kondukt. Nie muszę wwozić narzędzi do kopania grobu, gdyż na terenie cmentarza jest pomieszczenie gospodarcze, w którym znajdują się odpowiednie narzędzia. Dlatego nie uiszczam więcej opłat za wjazd. Na kwaterze „A” grobowce może wykonać każda firma. Żadne przepisy nie regulują tego, kiedy grobowce można robić na zapas i grobowce robię na zapas wtedy , gdy moi pracownicy nie mają innych prac, nawet na miejscach , które nie zostały wykupione, a są przeznaczone do sprzedaży. Inne firmy pogrzebowe nigdy nie wykonują grobowców na zapas. Na kwaterze „A” nie ma możliwości wykupienia miejsca bez grobowca.

Po okazaniu karty 113 akt sprawy strona zeznała: „ Miejsca wolne zostawia się np. pomiędzy dwoma grobami głębinowymi, a w późniejszym terminie się je wykorzystuje pod groby.

Miejsca wolne nie są wypełnione np. gdy jest pomnik, a ziemia się jeszcze nie ubiła, gdy rodzina zmarłego prosi, aby zostawić miejsce obok grobu, gdy jest brzydka pogoda nie kopie się grobu między grobami głębinowymi, aby ziemia się nie osunęła”.

Po okazaniu karty 112 strona (karta 63) strona podaje: „Dane na karcie 112 dotyczą kwatery VIII już zamkniętej. Wolne miejsca (nie zarezerwowane) na tej kwaterze zostawiono, gdyby osoby, których zmarli leżą na tej kwaterze chcieli chować innych członków rodziny blisko grobu bliskich, który już istnieje (...). Nigdy nie odmówiłam sprzedaży wykonanego przeze mnie grobowca. Jest mi wszystko jedno komu ja ten grobowiec sprzedam. Miałam zezwolenie na wykonanie grobu na pasie zieleni od burmistrza. Nie wiem kto ustawił na pasie zieleni tabliczkę z rezerwacją (karta nr 40). Nie wiem kiedy Pani Kramarz to zdjęcie zrobiła. Wg. mnie nie ma miejsc bardziej i mniej atrakcyjnych. Jest to indywidualna ocena osób rodzin zmarłych. Gdy wwożę elementy niezbędne do pochówku, robię to własnym sprzętem, to obciążam swoją firmę opłatą za wjazd. Na koniec miesiąca wystawiam fakturę „usługa bez rachunku”, zaś w tytule faktury jest usługa pogrzebowa. Jest to faktura łączna za wszystkie wjazdy wykonane w danym miesiącu. Przy wywozie śmieci nie obciążam siebie za wjazd na cmentarz. Opłatą za wjazd obciążam swoją firmę tylko w przypadku wykonywania usług pogrzebowych”.

Dowód karty nr 329-332

III. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy Prezes Urzędu zważył, co następuje:

1. Określenie zarzutów

Zofii Sieroń, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” postawione zostały trzy zarzuty nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku usług cmentarnych na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie, polegające na:

- a) na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych cen poprzez obciążanie przedsiębiorców pogrzebowych zawyżoną opłatą za korzystanie z budynków, urządzeń i wyposażenia cmentarza w celu wykonania pochówku co może stanowić praktykę naruszającą art. 9 ust 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- b) przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji poprzez: obciążanie innych przedsiębiorców pogrzebowych opłatami za wjazd na teren cmentarza pojazdu samochodowego będącymi jedną z opłat za korzystanie z infrastruktury cmentarza i nie obciążanie tymi opłatami klientów przedsiębiorcy, co może stanowić praktykę naruszającą art. 9 ust 1 i 2 pkt 5 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów
- c) podziale rynku według kryteriów podmiotowych poprzez rezerwację atrakcyjniejszych kwater grzebalnych dla klientów własnej firmy pogrzebowej co stanowi uprzywilejowanie ich w stosunku do klientów pozostałych przedsiębiorstw pogrzebowych i może być naruszeniem art. 9 ust 1 i 2 pkt 7 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje zaniechanie jej stosowania**

Podstawą do zastosowania przepisów ustawy o ochronie (...) jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa UOKiK, czy w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

2. Naruszenie interesu publicznoprawnego

Zgodnie z celem ustawy o ochronie (...) opisanym w art. 1 ust. 1 określa ona „warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma

ona charakter publiczny i służy ochronie ogólnospołecznego interesu. Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony wyłącznie interesów indywidualnych. Taką interpretację potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (patrz wyroki z dnia 28.05.2001, sygn. akt XVII Ama 82/00; z dnia 4.07.2001, sygn. akt XVII Ama 108/00; z dnia 30.05.2001 r., sygn. akt XVII Ama 80/00; z dnia 6.06.2001, sygn. akt XVII Ama 78/00) i Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 27 sierpnia 2003 r., sygn. akt I CK 184/03).

Takie stanowisko wyraził również Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 29.05.2001 r. (sygn. I CKN 1217/98) stwierdził, że „ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny, zatem jej celem jest słuzenie interesom publicznym. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Nie odnosi się do ochrony roszczeń indywidualnych (...)”. Niemniej jednak naruszenie indywidualnego interesu nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia interesu zbiorowego, jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują lub mogą wywołać zakazane skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.02.2004 r., sygn. III SK 2/04).

Należy zatem stwierdzić, że nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilno-prawnych kwalifikuje sprawę do postępowania w trybie ww. ustawy. Odmienne niż to ma miejsce w postępowaniu cywilnym ukierunkowanym na ochronę praw podmiotowych stron, postępowanie w trybie ustawy antymonopolowej ma za swój przedmiot ochronę interesu publicznoprawnego, co ma miejsce wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, bądź gdy wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku wymagające ingerencji ze strony organów działających w trybie tej ustawy. Interesy szerokiego kręgu uczestników rynku są zagrożone, gdy stosunki konkurencji zostają zakłócone. W celu przeciwdziałania temu konieczne staje się wówczas podjęcie stosownych działań przez Prezesa Urzędu.

Niniejsze postępowanie dotyczy kwestii powszechnego, obciążania przez „Ostatnia Posługę” wszystkich potencjalnych przedsiębiorców pogrzebowych i ich klientów, zawyżoną opłatą za korzystanie z cmentarza w celu wykonania pochówku, nie obciążania jednego z uczestników rynku (własnej firmy) takimi samymi opłatami jak pozostałych uczestników oraz uprzywilejowania klientów własnej firmy przy wyborze miejsca pochówku. Powyższe działania naruszają potencjalnie interesy nieoznaczonego kręgu adresatów- zarówno przedsiębiorców pogrzebowych, którzy wykonują lub będą wykonywali pochówki na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie jak również ich klientów, na których faktycznie przerzucane są koszty opłat cmentarnych. Zatem działania „Ostatniej Posługi” dotyczą potencjalnie nieoznaczonego kręgu osób oraz mogą naruszać reguły wolnej konkurencji na rynku usług pogrzebowych na ww. cmentarzu. Oznacza to, iż do prowadzonej przed Prezesem UOKiK sprawy mają zastosowanie przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wobec powyższego, niniejsze postępowanie antymonopolowe niewątpliwie toczy się w interesie publicznym, a nie w indywidualnym.

Podkreślić należy, że dla stwierdzenia naruszenia interesu publicznego jest wystarczające, a zarazem niezbędne, dowolne nadużycie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, jeśli towarzyszy temu naruszenie reguł wolnej konkurencji.

3. Rynek właściwy.

Ponieważ ocena zachowań przedsiębiorców na gruncie ustawy o ochronie (...) dotyczy tzw. zachowań rynkowych, wobec czego niezbędne, w każdym postępowaniu antymonopolowym, staje się określenie rynku właściwego.

Według art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie (...) pod pojęciem rynku właściwego rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Na rynek właściwy składa się zatem rynek w ujęciu produktowym oraz rynek w ujęciu geograficznym. Określenie rynku właściwego w sprawie wymaga jednak wcześniejszego odniesienia się do rodzaju usług związanych z chowaniem zmarłych.

Usługi związane z chowaniem zmarłych dzielą się według kryterium przedmiotowego na:

- a) Usługi cmentarne związane z utrzymaniem cmentarza komunalnego i zarządzania nim; czynności zarządcy cmentarza wynikają z przepisów ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jednolity Dz. U. 2000 r. Nr 23 poz. 295 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o cmentarzach”, oraz aktów wykonawczych do ustawy, w szczególności zaś rozporządzenia Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 października 1972 r. w sprawie urządzania cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych (Dz. U. nr 47, poz. 299 ze zm.); obejmują takie działania jak utrzymanie i wyposażenie cmentarza w urządzenia cmentarne, utrzymanie cmentarza jako terenu zielonego, utrzymanie na nim ładu i porządku, urządzenie cmentarza według planu zagospodarowania, nadzór nad korzystaniem z cmentarza, w tym zakładaniem grobów, pochówkiem i ekshumacją. Rynek usług cmentarnych co do zasady nie jest rynkiem konkurencyjnym;
- b) Usługi pogrzebowe związane z chowaniem zmarłych; składają się na nie m.in. przygotowanie zwłok do pochówku, przygotowanie miejsca pochówku, wykopanie grobu, transport i pochówek zwłok z asystą pogrzebową, uformowania grobu, ekshumacja zwłok i szczątków ludzkich, usługa spopielenia zwłok (ten ostatni rodzaj usług pogrzebowych dopiero powstaje); rynek usług pogrzebowych jest w pełni rynkiem konkurencyjnym.

Powyższy podział znajduje swoje pełne odzwierciedlenie w orzecznictwie sądowym (vide : wyrok Sądu Antymonopolowego z 14.06.1995 r., sygn. akt XVII Amr 11/95; wyrok Sądu Antymonopolowego z 14.07.1999 r. sygn. akt XVII Ama 28/99; wyrok Sądu Antymonopolowego z 25.09.2000 r. sygn. akt XVII Ama 76/99; wyrok Sądu Antymonopolowego z 28.01.2002 r. sygn. akt XVII Ama 28/01 i in.).

Zatem w zakresie usług związanych z chowaniem zmarłych wyodrębnia się dwa rynki produktowe: rynek usług cmentarnych i rynek usług pogrzebowych. Wypada stwierdzić, iż usługi te są „towarem” w rozumieniu ustawy o ochronie (...), zgodnie bowiem z art. 4 pkt 7 tejże ustawy przez „towary” rozumie się również usługi.

W rozpatrywanej sprawie właścicielem cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie jest Gmina Miejska Dzierżoniów, która na mocy umowy z 07.06.2006 r. o numerze ZK-342/15/06 (*karta 102-103*) przekazała zarząd i administrację nad cmentarzem „Ostatniej posłudze”. Zarządca cmentarza prowadzi zatem działalność gospodarczą na dwóch współzależnych rynkach:

- na rynku usług cmentarnych, na który składają się czynności w zakresie utrzymania i administrowania cmentarzem,
- na rynku usług pogrzebowych, który powinien być rynkiem w pełni konkurencyjnym.

Niniejsza sprawa dotyczy więc działalności „Ostatniej Posługi” jako administratora Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie. Zarzuty postawione w stosunku do niej wynikają z faktu, iż wykorzystując pozycję administratora wpływa ona na konkurencję na lokalnym rynku usług pogrzebowych. W omawianej sprawie rynkiem właściwym ze względu na zakres zarzutów będzie więc w ujęciu produktowym rynek usług cmentarnych.

Niezbędnym elementem rynku właściwego jest jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów są jednakowe dla wszystkich konkurentów. Stosownie do ustalonego orzecznictwa antymonopolowego, rynek usług pogrzebowych w wymiarze geograficznym ma charakter lokalny i jest ograniczony do terenu określonego cmentarza. W wyroku z dnia 21 stycznia 1998 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dawniej Sąd Antymonopolowy) stwierdził, iż „pod względem terytorialnym rynek usług cmentarnych należy zaliczyć do rynku lokalnego. Przynajmniej zasadniczo usługi cmentarne zaspokajają potrzeby społeczności lokalnej” (wyrok z dnia 21 stycznia 1998 r., sygn. akt XVII Ama 51/97). W cytowanym wyroku Sąd stwierdził również, iż „w świetle doświadczenia życiowego o wyborze cmentarza, jako miejsca pochówku, w niewielkim stopniu decydują elementy konkurencji pomiędzy administratorami poszczególnych cmentarzy. Wybór cmentarza jest w zasadniczej mierze determinowany szczególnymi względami – wolą osoby zmarłej, wyznaniowym charakterem cmentarza, istnieniem grobów osób bliskich, prestiżem cmentarza itp. Zatem za lokalny rynek usług cmentarnych należy zasadniczo uznać obszar danego cmentarza. Przedsiębiorca pełniący tam na zasadzie wyłączności, funkcję administratora, jako niespotykający się z konkurencją innego przedsiębiorcy, posiada pozycję monopolistyczną” (por. również wyrok S.A. z dnia 23 kwietnia 2001 r., sygn. akt XVII Ama 49/00 oraz wyrok S.A. z dnia 09.04 2008 r., sygn. akt VI Aca 1327/07). W ujęciu geograficznym rynkiem będzie więc cmentarz komunalny w Dzierżoniowie (rynek geograficzny).

A zatem rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest rynek usług cmentarnych wykonywanych przez „Ostatnia Posługa” na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie.

4. Pozycja rynkowa Uczestnika

Zgodnie z normą art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie (...) zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Zatem kluczowe znaczenie w sprawie ma określenie, czy podmiot, przeciwko któremu prowadzone jest postępowanie antymonopolowe, taką pozycję posiada. Definicję legalną pojęcia „pozycja dominująca” zawiera art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie (...). Zgodnie z powołanym przepisem pod tym pojęciem rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Na mocy przepisów prawnych, a w szczególności art. 2 ust 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. ustawy o cmentarzach, art. 7 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) (dalej: ustawa o samorządzie gminnym), oraz art. 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990r. Nr 34, poz. 198 z późn. zm.),(dalej „ustawa o podziale kompetencji), utrzymanie i zarządzanie cmentarzami komunalnymi zaliczone zostało do zadań własnych Gminy. W związku z tym usługi cmentarne należą do obowiązków ustawowo określonego zarządcy cmentarza (Gminy), który posiada na tym rynku pozycję monopolistyczną wynikającą z wyżej przytoczonych przepisów prawnych (monopol prawny).

W celu wykonania nałożonych na nią zadań Gmina może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi (art. 9 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym). W niniejszej sprawie, na mocy umowy zawartej w dniu 07.06.2006 r., pomiędzy Gminą Miejską Dzierżoniów a „Ostatnią Posługą”, zarząd i administracja cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie, przekazane zostały „Ostatniej Posłudze”. Weszła ona tym samym w obowiązki Gminy w zakresie zarządzania nim, zajmując jednocześnie pozycję monopolistyczną na rynku usług cmentarnych, wynikającą z przepisów ww. ustaw o cmentarzach, o samorządzie gminnym i o podziale kompetencji. Rynek ten nie jest otwarty dla konkurencji, ponieważ zarówno w świetle wskazanych powyżej aktów prawnych, jak również z ekonomicznego punktu widzenia, byłaby ona nieefektywna.

W związku z powyższym Prezes Urzędu stwierdził, iż na tak zakreślonym rynku właściwym (rynku usług cmentarnych wykonywanych na terenie cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie) „Ostatnia Posługa” posiada pozycję dominującą.

Uczestnik postępowania prowadzi jednocześnie działalność gospodarczą na drugim z rynków tj. rynku usług pogrzebowych.

Podkreślić należy, iż współzależność obu powyżej opisanych rynków powoduje, iż podmiot posiadający pozycję dominującą na rynku usług cmentarnych, na administrowanym przez siebie cmentarzu komunalnym, może przenosić swoją władzę rynkową (ekonomiczną) i wywierać zasadniczy wpływ na funkcjonowanie drugiego z rynków - rynku usług pogrzebowych. Może bowiem określać warunki funkcjonowania i prowadzenia działalności gospodarczej innych przedsiębiorców pogrzebowych na zdominowanym przez niego cmentarzu.

5. Status przedsiębiorcy

Przedmiotem postępowania są praktyki dotyczące nadużywania pozycji dominującej przez przedsiębiorcę (art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie...). Definicja legalna pojęcia „przedsiębiorca” zawarta jest w art. 4 ustawy o ochronie (...). Zgodnie z art. 4 pkt. 1 powołanego artykułu, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Jak wynika z Zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Pieszyc, Zofia Sieroń została wpisana do niego pod nr. ewid 1173 jako przedsiębiorca prowadzący działalność pod nazwą Sieroń Zofia Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa”, jest więc przedsiębiorcą wedle przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. - O swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 z póź. zm.), a zatem uznać go należy również za przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

(karta 62)

6. Zarzut naruszenia art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) na skutek nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku usług cmentarnych na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie polegający na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych cen poprzez obciążanie przedsiębiorców pogrzebowych zawyżoną opłatą za korzystanie z budynków, urządzeń i wyposażenia cmentarza w celu wykonania pochówku

Stosownie bowiem do art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) nadużywanie pozycji dominującej polega m.in. na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych cen. Aby zatem uznać praktykę z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) za ograniczającą konkurencję, przedsiębiorca musi spełnić dwie przesłanki :

- a) posiadać pozycję dominującą na rynku,
- b) stosować ceny nieuczciwe.

Jak wykazano wyżej w pkt. 4. „Ostatnia Posługa” posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku usług cmentarnych, na terenie Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie. **Tym samym spełniona została pierwsza z przesłanek niezbędnych do stwierdzenia praktyki z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...).**

Zgodnie Regulaminem Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie (§ 7) wysokość opłat za korzystanie z cmentarza określa Burmistrz Dzierżoniowa (*karta 104*). Opłaty te zostały wymienione w § 4 umowy (nr.ZK-342/15/06) dotyczącej administrowania i bieżącego utrzymania Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie, zawartej przez Gminę Miejską Dzierżoniów z „Ostatnią Posługą” (*karta 102*). Zapis § 6 ww. umowy określa iż: „Ostatniej Posłudze” nie wolno bez zgody Zleceniodawcy (Gminy Dzierżoniów) podnosić opłat określonych umową czy też wprowadzać innych opłat (Dowód *karta 103*).

W trakcie prowadzonego postępowania antymonopolowego ustalono, że opłaty za korzystanie z cmentarza pobierane przez Uczestnika są wyższe od podanych w ww. umowie (*karty 21-35, 67-73, 90-98*) oraz w cenniku wywieszonym na cmentarnej tablicy ogłoszeń (*dowód : karta 329*). Powyższymi opłatami Administrator obciąża przedsiębiorstwa pogrzebowe(które następnie przerzucają te koszty na zlecających usługi) lub rodziny zmarłych. W obu przypadkach zawyża ich wysokość o 7% (*dowód karty nr 98,99,100, 219,275, 285,279*). Ponieważ zgodnie z § 9 regulaminu cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie nadzór nad funkcjonowaniem cmentarza sprawuje Burmistrz Dzierżoniowa przedsiębiorcy pogrzebowi zwrócili się do niego o wyjaśnienie sprawy. Na skutek tej interwencji przeprowadzono postępowanie wyjaśniające. O jego wyniku (w piśmie z dnia 25.10.2006r.) powiadomiono wszystkie firmy pogrzebowe wykonujące pochówki na cmentarzu komunalnym w Dzierżoniowie . Burmistrz zobowiązał Zofię Sieroń do traktowania podanych w umowie opłat jako kwot brutto (*dowód: karta 37 i 123*). Administrator dalej jednak stosował zawyżone opłaty pomimo, iż przedsiębiorcy pogrzebowi wciąż kwestionowali ich wysokość . Informował ich, że „ ma takie prawo”(*dowód karty nr 57 ,121,153, 316,317 i 324*). W przypadku zaś firm, które podważały wysokość opłat stosował czasowo opłaty prawidłowe. Zeznał: „ Raz wystawiałam fakturę na opłatę z VAT, a raz bez VAT, w zależności od humoru i życzenia Pani Kramarz”(*Dowód ; karta 329*). Nie zgadzając się na tego typu traktowanie przez Zarządcę w kwietniu 2008r. w celu ostatecznego wyjaśnienia wysokości pobieranych opłat Pani Kramarz wystąpiła do Prezesa UOKiK .

W trakcie rozprawy administracyjnej przeprowadzonej w dniu 6 października 2008r. Uczestnik przyznał, iż mając świadomość zawyżania powyższych opłat dalej je stosował. Zeznał on ; ”Od października 2006 r. otrzymywałam z Urzędu Miasta pisma, iż kwoty znajdujące się w umowie o zarząd cmentarza są cenami brutto. Tego nie respektowałam, o czym ustnie poinformowałam burmistrza (...), a w piśmie z dnia 09.07.2008r przesłanym do UOKiK Administrator napisał „Pomimo rozmów z Gminą nakazujących mi stosowanie kwot brutto nie przestrzegałam tego. Skarg na ten temat od zakładów pogrzebowych nie było na piśmie, więc dalej pobierałam opłaty jak rozumiałam: netto+VAT, a Pani Kramarz na trochę odpuściła , ale nie na długo. Po pewnym czasie zaczęła znowu drażnić problem , Gmina postraszyła mnie zerwaniem umowy. Wystąpiłam więc do Ministra Finansów o interpretację indywidualną” (...)”Interpretacje otrzymałam 6 i 7 grudnia 2007r. Zaraz rozmawiałam z zakładami pogrzebowymi , przedstawiłam im te dokumenty. Od tej pory stosowałam znowu (zgodnie z interpretacją mi) kwoty netto +VAT”. (*dowód karta 147*).

Uczestnik swoje działania tłumaczy jako zgodne z indywidualną interpretacją przepisów podatkowych, wydaną mu przez Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu (*karty 147 i 148*).

W ocenie Prezesa UOKiK powyższa interpretacja nie rozstrzyga kwestii prawidłowości działań związanych z rozliczaniem umów cywilnoprawnych (za wyjątkiem aspektów regulowanych przepisami prawa podatkowego), wypełnianiem wzajemnych obowiązków wynikających z umów, a także analizą ich treści pod kątem definiowania zawartych w nich pojęć . Prezes Urzędu Skarbowego wyraźnie określa w niej, iż jego zdaniem zakres spraw

przedstawionych przez „Ostatnią Posługę” wskazuje, że przedmiotem sporu między stronami jest kwestia rozumienia pojęcia „brutto” a przepisy prawa podatkowego nie definiują dla celów podatkowych pojęcia kwoty „brutto” i wskazuje, że aby w oparciu o wydaną przez niego interpretację prawidłowo ustalić, jaka kwota stanowi dla „Ostatniej Posługi” podstawę do ustalenia należnego zobowiązania podatkowego w podatku dochodowym opłacanym w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, „Ostatnia Posługa” winna rozstrzygnąć z kontrahentem (Gminą Miejską Dzierżoniów) kwestię wzajemnego zrozumienia zawartego w umowie pojęcia „brutto”. Ta bowiem nie może jego zdaniem stanowić przedmiotu interpretacji indywidualnej na mocy przepisów ustawy Ordynacja podatkowa (dowód: karta nr 150).

Pomimo takich sugestii „Ostatnia Posługa” znając wcześniejsze stanowisko Gminy nt. wysokości opłat nie próbowała ponownie uściślić zapisów zawartej z nią umowy.

W odniesieniu do cen obowiązują przepisy ustawy z dnia 5 lipca 2001r. o cenach (Dz.U. Nr.97 poz1050 ze zm.). Zgodnie z art. 3 ust1 pkt1, cena stanowi wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę oraz w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług.

Zaznaczyć należy, że Prezes Urzędu nie jest organem kontroli cen, nie jest więc jego zadaniem wpływanie na wewnętrzną politykę cenową przedsiębiorców. Ingerencja z jego strony dotyczy cen, jakie stosowane są przez przedsiębiorców dominujących na rynku, jako wyraz nadużywania przez nie władzy rynkowej ze szkodą dla konsumentów i kontrahentów

W niniejszej sprawie zdaniem Prezesa UOKiK Uczestnik postępowania z powodu stosowania nieuczciwych opłat, wyższych od podanych w cenniku, których zgodnie z zawartą umową nie miał prawa zmieniać, uzyskuje wyższe niż powinien (zgodnie z zawartą z Gminą Dzierżoniów umową) przychody, z których nie chce zrezygnować. Jego działanie wynika z pozycji dominanta na rynku usług cmentarnych. Ma ono jednak wpływ na sytuację na drugim z rynków, na którym działa Uczestnik, na rynku usług pogrzebowych. Godzi w interesy wszystkich uczestników tego rynku, dla których koszty wykonania pochówków są większe niż powinny. Jednocześnie Uczestnik postępowania poprzez nieuzasadnione podwyższanie cen zagwarantował sobie nieuzasadnione korzyści. Zaznaczyć należy, że zawyżał on tylko opłaty stanowiące jego przychód, nie zmieniał natomiast wysokości opłat stanowiących dochód Gminy Dzierżoniów.

W związku z powyższym w ocenie Prezesa UOKiK praktyka zawyżania opłat poprzez stosowanie nieuczciwych, wyższych od określonych przez Burmistrza Dzierżoniowa cen za korzystanie z budynków, urządzeń i wyposażenia cmentarza w celu wykonania pochówku stosowana przez Administratora jest samowolnym, niczym nieuzasadnionym działaniem świadczącym o nadużywaniu przez niego pozycji dominującej.

W związku z tym należało orzec jak w sentencji.

7. Zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...) na skutek przeciwdziałania ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji w następstwie obciążanie innych przedsiębiorców pogrzebowych opłatami za wjazd na teren cmentarza pojazdu samochodowego będącymi jedną z opłat za korzystanie z infrastruktury cmentarza i nie obciążanie tymi opłatami klientów przedsiębiorcy.

7.1. Przesłanki zastosowania art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...) - wprowadzenie

Istota praktyki ograniczającej konkurencję, zakazanej art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie (...), sprowadza się do nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Ogólny zakaz wyrażony w ust. 1 art. 9 precyzuje m.in. jego ust. 2 pkt

5 wskazując przykładową możliwość jego naruszenia, polegającą na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Aby zatem uznać praktykę z art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...) za ograniczającą konkurencję, przedsiębiorca musi spełnić dwie przesłanki :

a) posiadać pozycję dominującą na rynku,

b) przeciwdziałać ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji

Jak wykazano wyżej w pkt. 4 „Ostatnia Posługa” posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku usług cmentarnych, na terenie Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie. **Tym samym spełniona została pierwsza z przesłanek niezbędnych do stwierdzenia praktyki z art. 9 ust.1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...).**

Wobec stwierdzenia zaistnienia ww. przesłanki, należy wskazać sposób nadużywania posiadanej przez Uczestnika pozycji dominującej, charakterystyczny dla danego rodzaju praktyk antykonkurencyjnych z art. 9 ust. 2 pkt. 5 ustawy o ochronie (...), gdyż bez tego nie można stwierdzić, czy przedsiębiorca faktycznie określoną praktykę stosuje.

7.2. Przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji

Do stwierdzenia praktyki zakazanej art. 9 ust 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...) konieczne jest spełnienie drugiej przesłanki - nadużywanie pozycji dominującej poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Omawiana praktyka może wywołać skutki antykonkurencyjne zarówno na rynku zmonopolizowanym przez danego przedsiębiorcę, jak również na innych rynkach funkcjonalnie i organizacyjnie połączonych ze sobą, na które może on wpływać ze względu na posiadaną pozycję na rynku pierwszym.

Analizując omawianą przesłankę praktyki z art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...) należy przede wszystkim podkreślić, iż rynek usług pogrzebowych – w przeciwieństwie do rynku usług cmentarnych - powinien być co do zasady w pełni konkurencyjny. Powyższy pogląd należy uznać już za w pełni utrwalony w orzecznictwie (vide: wyroki Sądu Antymonopolowego i Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wymienione w pkt. 3. niniejszej Decyzji).

W badanej sprawie zakres obowiązków Administratora określa umowa dot. administrowania i bieżącego utrzymania cmentarza komunalnego w Dzierżoniowie przy ul. Wrocławskiej z dnia 07.06.2006 r. zawarta z Gminą Dzierżoniów. Dzieli ona obowiązki administratora na: obowiązki w zakresie zarządzania cmentarzem oraz obowiązki w zakresie utrzymania cmentarza . Koszty związane z realizacją powyższych obowiązków, zgodnie z § 3 ww. umowy ponosi „Ostatnia Posługa”. Na podstawie zaś jej § 4 została ona uprawniona do pobierania opłat za korzystanie z cmentarza. Opłaty te częściowo stanowią dochód Gminy Miejskiej Dzierżoniów, a częściowo dochód „Ostatniej Posługi”. Dochód zleceńodawcy (Gminy) stanowią opłaty:

- 1)za udostępnianie 1 miejsca pochówku-.....70zł
- 2)za zarezerwowanie 1 miejsca pochówku-..... 300zł
- 3)za udzielenie pozwolenia na wybudowanie :
- piwnicy grobu pojedynczego-.....60zł
- piwnicy grobu podwójnego(pion)-..... 90zł
- piwnicy grobu podwójnego (poziom)-..... 120zł
- piwnicy grobu innego niż w/wymienione-.....500zł
- nagrobka pojedynczego-..... 30zł
- nagrobka podwójnego-.....90zł

Do opłat stanowiących przychód Uczestnika należą opłaty:

- 1) za korzystanie z budynków , urządzeń i wyposażenia cmentarza w celu wykonania pochówku- 350zł / za każdy pochówek
- 2) za przechowanie zwłok w chłodni-20zł/za każdą rozpoczętą dobę
- 3) za każdorazowy wjazd na teren cmentarza pojazdu samochodowego w związku z wykonaniem lub remontem piwnic grobowych lub nagrobków , albo wykonaniem nasadzeń, ogrodzeń itp. -20 zł
- 4) za wykonanie ekshumacji zwłok -200zł

Jak wyżej wskazano do opłat stanowiących przychód Uczestnika jako zarządcy cmentarza należą głównie opłaty związane z użytkowaniem infrastruktury cmentarnej. Jedną z takich opłat jest opłata w kwocie 20 zł za: każdorazowy wjazd na teren cmentarza pojazdu samochodowego w związku z wykonaniem lub remontem piwnic grobowych lub nagrobków, albo wykonaniem nasadzeń, ogrodzeń itp.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że nie za każdym razem opłatą za wjazd na teren cmentarza pojazdu samochodowego „Ostatnia Posługa” obciąża odbiorców własnych usług.

W trakcie przeprowadzonej rozprawy administracyjnej wszyscy przedsiębiorcy pogrzebowi podali, że przy wykonywaniu jednego pochówku obciążani są co najmniej dwoma opłatami za wjazd samochodu na teren cmentarza (Dowód karty 3,121, 317,320,327). Swoich klientów Uczestnik obciąża tylko jedną opłatą (za wjazd konduktu) (karty 372-393) lub nie obciąża ich wcale (dowód karta 374). Na rozprawie podał on: „Za wykonane przez moją firmę wjazdy pobieram tylko jedną opłatę za kondukt. Nie muszę wwozić narzędzi do kopania grobu, gdyż na terenie cmentarza jest pomieszczenie gospodarcze, w którym przechowuję narzędzia (...). Gdy wwożę elementy niezbędne do pochówku i robię to własnym sprzętem, to obciążam swoją firmę opłatą za wjazd. Na koniec miesiąca wystawiam fakturę „usługa bez rachunku”, zaś w tytule faktury jest usługa pogrzebowa.”

W ocenie organu antymonopolowego „wystawianie faktur bez rachunku” jest działaniem fikcyjnym ponieważ Administrator nie może sam sobie wystawić faktury i zaksięgować jej jako koszt. Uczestnik w przypadku wwozu na teren cmentarza materiałów , koszty wjazdów powinien przerzucić na klientów, których one dotyczą (skoro za te wjazdy obciąża inne przedsiębiorstwa pogrzebowe).

Administrator podobnie jak pozostałe firmy pogrzebowe w trakcie prac przygotowujących grób do pochówku musiał korzystać z materiałów budowlanych takich jak: piasek , cement, płyty betonowe itp. Były mu one niezbędne choćby do wymurowania grobu, wykonania okładzin dla urn oraz przy demontażu pomników w trakcie dochówków do grobów już istniejących. Z całą pewnością potrzebował ich do przygotowywania grobów murowanych. W piśmie z dnia 15 maja 2008r. skierowanym do UOKiK Administrator napisał: „ Cały cmentarz podzielony jest na kwatery. Zawsze czynne są tylko dwie: jedna dla grobów ziemnych a druga dla grobów murowanych (..) w tej chwili obowiązuje kwatera 14 dla pochówków w grobach ziemnych i kwatera A do pochówków w grobach murowanych.” (dowód : karta nr 57). W ww. piśmie zawarł też informacje z których jasno wynika, że w latach 2006-2008 firma pogrzebowa Administratora „Ostatnia posługa” wykonała liczne pochówki do grobów murowanych (dowód karty nr 58-59). Potwierdzają to także dane znajdujące się na planie cmentarza (na którym zaznaczono miejsca pochówków wykonanych przez poszczególne firmy pogrzebowe) przesłanym przez Administratora do UOKiK (dowód karta nr. 113).

Nie ulega więc wątpliwości, że Administrator potrzebował i używał materiałów budowlanych na cmentarzu w Dzierżoniowie i musiał je wwozić na jego teren . Kosztami tych wjazdów na cmentarz powinien więc obciążać klientów, których one dotyczyły .

Z przedstawionych Prezesowi UOKiK przez Administratora faktur (wraz z dołączonymi do nich specyfikacjami opłat) wystawianych klientom jego firmy jasno wynika, że kosztami tychże wjazdów Administrator ich nie obciążał (karty 68-73 i 374,386-388,390). W tym samym czasie obciążał natomiast nimi konkurencyjne firmy pogrzebowe.

Prezes UOKiK pragnie podkreślić, iż nie neguje prawa pobierania przez zarządcę opłat od innych przedsiębiorców pogrzebowych z tytułu wykonywania przez nich własnej działalności gospodarczej na administrowanym przez siebie cmentarzu. Korzystanie przez zakład pogrzebowy z cmentarza komunalnego w formie prowadzenia działalności gospodarczej, a także pobieranie stosownych pożytków odpowiada właściwości (naturze) umowy, na mocy której Uczestnik postępowania zarządza przedmiotowym cmentarzem. Pobieranie pożytków i innych dochodów z rzeczy znajduje także uzasadnienie w treści art. 140 k.c. (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 21.01.1998 r. sygn. XVII Ama 51/97). W związku z powyższym domaganie się zapłaty od osób trzecich, korzystających z administrowanego przez niego cmentarza, jest również właściwe ze względów słusznościowych. Zaznaczyć należy, iż Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wielokrotnie podkreślał prawa przedsiębiorcy do odpowiedniego wynagrodzenia z tytułu udostępnienia konkurentom rzeczy dla prowadzenia przez nich działalności gospodarczej (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 20.09.1995 r. sygn. XVII Amr 28/95, z dnia 2.10.1996 r. sygn. XVII Amr 37/96, „Wokanda 1996 r., nr 9 oraz 1997 r. nr 11). Niemniej jednak należy odróżnić sytuację, w której Uczestnik występuje w roli administratora, mającego prawo do pobierania opłat administracyjnych, od sytuacji, gdy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonuje na zarządzanym przez siebie cmentarzu usługi pogrzebowe. W tym drugim przypadku winien korzystać z takich samych praw i ponosić takie same ciężary, jak inni przedsiębiorcy. Zatem opłatą za wjazd na teren cmentarza w celu wykonania wykopu grobu lub wwozu materiałów do budowy grobowców powinien obciążać odbiorców własnych usług, których ona dotyczy. Nie ma bowiem wątpliwości, iż rynek usług pogrzebowych jest rynkiem, na którym różni przedsiębiorcy pogrzebowi (w tym Uczestnik postępowania) konkurują między sobą. Uczestnik pobierając ww. opłatę tylko od innych przedsiębiorców pogrzebowych, a nie obciążając nią własnych klientów stworzył sytuację, w której wysokość opłat cmentarnych jakie ponoszą jego konkurenci jest wyższa od opłat ponoszonych przez jego firmę, a w związku z tym aby mogli być oni konkurencyjni w stosunku do jego firmy muszą tę różnicę w opłatach cmentarnych pokrywać z zysku osiąganego na innych elementach tworzących cenę finalną usługi pogrzebowej. Gdyby tak nie było to nawet przy identycznych cenach pozostałych elementów składających się na usługę pogrzebową (np. koszty trumny, wykopania grobu, nekrologi itd.) usługa wykonana przez pozostałych przedsiębiorców byłaby zawsze droższa (o koszty wjazdów, którymi nie obciąża on swojej działalności) niż taka sama usługa wykonana przez Uczestnika postępowania.

W świetle powyższego Prezes UOKiK uznał, że nie obciążanie własnych klientów wszystkimi opłatami za wjazd na teren cmentarza (np. w celu transportu materiałów niezbędnych do budowy grobowca), a obciążanie nimi jedynie pozostałych uczestników rynku usług pogrzebowych, jest bezprawną praktyką ograniczającą konkurencję, określoną w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...), gdyż spełnia przesłankę, o której mówi ów przepis, polegającą na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Nadużywając swojej pozycji dominującej na rynku usług cmentarnych Administrator cmentarza ustalił takie warunki i zasady korzystania z administrowanego przez siebie cmentarza komunalnego, których negatywnym skutkiem jest pogorszenie pozycji konkurencyjnej jego rywali na rynku usług pogrzebowych i zwiększenie jego konkurencyjności.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. Nr 39 poz 353 ze zm.) *zasilek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu*. Ubiegając się w ZUS o zwrot kosztów pogrzebu należy dokładnie określić jego składniki. ZUS żąda

dołączania specyfikacji kosztów do faktur wystawianych przez zakłady pogrzebowe. Klienci firm pogrzebowych mają więc świadomość opłat składających się na usługę pogrzebową. Do faktur wystawianych im przez firmy pogrzebowe dołączane są bowiem na potrzeby ZUS-u szczegółowe specyfikacje kosztów związanych z pogrzebem. Jednym z takich kosztów jest opłata za wjazd na teren cmentarza. Ze specyfikacji do faktur przygotowanych dla klientów firmy pogrzebowej Uczestnika wynika, że obciąża ich wyłącznie za jeden wjazd na cmentarz lub nie obciąża ich wcale. (dowód karty 67,68,374) Klienci zaś innych firm na wystawianych im fakturach (gdy sami pokrywają opłaty cmentarne) mają podawane dwa wjazdy (dowód karty: 93,94,96).

Na usługę pogrzebową związaną z chowaniem zmarłych; składają się m.in. takie czynności jak: przygotowanie zwłok do pochówku, przygotowanie miejsca pochówku (wykopanie grobu), transport i pochówek zwłok z asystą pogrzebową oraz uformowanie grobu. W związku z tym nie jest możliwe wykonanie pogrzebu bez przynajmniej jednego wjazdu na teren cmentarza. Powyższe okoliczności wskazują, że w przypadku nieobciążania niektórych własnych klientów opłatą za wjazd lub obciążania ich tylko za jeden wjazd na teren cmentarza (gdy wykonał więcej wjazdów), Uczestnik traktował pozostałe podmioty korzystające z cmentarza w sposób dyskryminacyjny, obciążając (pośrednio) klientów konkurentów wyższymi kosztami, niż klientów własnych, zaburzając w ten sposób warunki konkurencji na rynku usług pogrzebowych

Dlatego, zdaniem Prezesa Urzędu, dla wyrównania warunków konkurencji przedmiotową opłatą za wjazd na teren cmentarza w celu dokonania wykopu grobu, wwozu materiałów do jego obudowy lub budowy grobowca muszą być obciążani wszyscy przedsiębiorcy wykonujący ceremonię pochówku, w tym Administrator, lub żaden z nich.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że została spełniona druga z przesłanek art. 9 ust.1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...) tj. nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

W związku z tym należało orzec jak w sentencji.

8. Zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie (...) na skutek podziału rynku według kryteriów podmiotowych, poprzez rezerwację atrakcyjniejszych kwater grzebalnych dla klientów własnej firmy pogrzebowej, co stanowi uprzywilejowanie ich w stosunku do klientów pozostałych przedsiębiorstw pogrzebowych.

8.1 Przesłanki zastosowania art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie (...) – wprowadzenie

Art. 9 ust. 2 pkt 7 jest jednym z przepisów, precyzujących, podobnie jak omówiony wyżej ust. 5, ogólny zakaz nadużywania pozycji dominującej, wyrażony w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie (...). Zgodnie z powołanym przepisem nadużywanie pozycji dominującej polega m.in. na podziale rynku według kryteriów podmiotowych. Aby zatem uznać praktykę z art. 9 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie (...) za ograniczającą konkurencję, przedsiębiorca musi spełnić dwie przesłanki:

- a) posiadać pozycję dominującą na rynku,
- b) dokonać podziału rynku m.in. według kryteriów podmiotowych.

Jak wykazano wyżej w pkt. 4 „Ostatnia Posługa” posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku usług cmentarnych, na terenie Cmentarza Komunalnego w Dzierżoniowie. **Tym samym spełniona została pierwsza z przesłanek niezbędnych do stwierdzenia praktyki z art. 9 ust.1 i 2 pkt 7 ustawy o ochronie (...).**

8.2. Podział rynku według kryteriów podmiotowych

Do stwierdzenia praktyki zakazanej art. 9 ust.1 i 2 pkt 7 ustawy o ochronie (...) konieczne jest spełnienie drugiej przesłanki - tj. podziału rynku m.in. według kryteriów podmiotowych.

Podział rynku przez dominanta działającego w oparciu o kryterium podmiotowe wiąże się zazwyczaj ze stosowaniem przez takich praktyk, które zmierzają do eliminacji z danego rynku określonych przedsiębiorców i pozostawiania na tymże rynku tylko wybranych przedsiębiorców (zazwyczaj takich, których funkcjonowanie leży w interesie dominanta – są to np. firmy z nim powiązane kapitałowo, organizacyjnie lub kontraktowo (Konrad Kohutek, Małgorzata Sieradzka Komentarz do Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Wyd. Wolters Kluwer Polska Sp. zo.o. Warszawa 2008, strona 406).

Zarzut postawiony Uczestnikowi postępowania brzmi: uprzywilejowanie swoich klientów w stosunku do klientów pozostałych przedsiębiorstw pogrzebowych polegające na rezerwacji dla nich atrakcyjniejszych kwater grzebalnych co może stanowić naruszenie art. 9 ust 1 i 2 pkt 7 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Za podstawę do zdefiniowania miejsc grzebalnych jako „ atrakcyjnych ” i „nieatrakcyjnych” Prezes UOKiK postanowił przyjąć opinię przedsiębiorców pogrzebowych, dokonujących pochówków na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie. Oparto się na nadesłanych przez nich materiałach oraz zeznaniach złożonych w trakcie rozprawy administracyjnej. I tak w dniu 06.10.08 Pana Karczmarek zeznał: „Bardziej atrakcyjne miejsca pod grób są bliżej kaplicy, ujęcia wody, głównej alei. Dla ludzi ma to znaczenie. Miejsca znajdujące się bliżej ogrodzenia są gorsze gdyż łatwiej je okraść ”, „Ma znaczenie czy grób jest bliżej alejki głównej czy w rogu cmentarza (...)” „Ludziom jest łatwiej dojść do grobu położonego bliżej alejek, po których można nawet jechać samochodem” (*Dowód karty nr 319-323*)

Z nadesłanego przez Panią Kramarz materiału wynika, że: ”Przy organizowaniu pogrzebów przez rodziny osób zmarłych daje się odczuć prośby o usytuowanie grobu w części centralnej cmentarza, czy przy głównych alejach cmentarnych, lub jak najbliżej pochowanych krewnych”. W trakcie rozprawy zaś podała: „Uważam, że na cmentarzu są lepsze i gorsze miejsca. Lepsze to są te w pierwszych rzędach, przy alejach. Wiem o tym od ludzi (...) W pobliżu alei zasłużonych znajduje się kwatera „H” Miejsca na niej są blisko kaplicy, przy alejce, blisko wody (...).Kwatera „H” jest miejscem okazałym, ekskluzywnym.” (*Dowód karty nr 53 i 324-326*)

Przedsiębiorcą pogrzebowym, który nie dzieli miejsc na cmentarzu w Dzierżoniowie na lepsze i gorsze jest Pan Kuczera. W piśmie skierowanym do UOKiK napisał : „ Na cmentarzu komunalnym w Dzierżoniowie nie ma miejsc i kwater atrakcyjniejszych i mniej atrakcyjnych, a jak są , to nic mi o nich nie wiadomo.” Zdanie to potwierdził na rozprawie zeznając: „ Nie mam na cmentarzu miejsc, które uważam za lepsze lub gorsze ”. Na tej samej rozprawie stwierdził jednak: „Zdarzało się, że rodzina zmarłego nie była zadowolona z danego miejsca, ale próby negocjacji zmiany miejsca na inne przeprowadzane między rodziną a administratorką nie powiodły się.” Wynika z tego, że w ocenie rodzin osób chowanych przez jego firmę pogrzebową wyznaczone miejsca pochówku przez Administratora czasami uznawane są „ za gorsze”. *Dowód karty nr 316-317*

Uczestnik chociaż w pismach (z dnia 14.05.08 i z 18.06.2006) skierowanych do UOKiK napisał: „Nie spotkałam się z opiniami klientów na temat atrakcyjnych lub mniej atrakcyjnych kwater na administrowanym przeze mnie cmentarzu” oraz „ nie ma możliwości uznawania kwater za „atrakcyjne „ i „mniej atrakcyjne” a na rozprawie zeznał :” Według mnie nie ma miejsc bardziej lub mniej atrakcyjnych. Jest to indywidualna ocena rodzin zmarłych” (*Dowód karty nr 58 , 111i 332*), to jednocześnie podał: „ rodzina zmarłego prosi, aby zostawić

miejsce obok grobu”(karta 339) lub „czasami rezerwuję miejsce dla osób, których nie stać od razu na opłatę za miejsce ”(karta 321 i 329) „Wolne miejsca na tej kwaterze zostawiono gdyby osoby, których zmarli leżą na tej kwaterze chcieli chować innych członków rodziny blisko grobu bliskich , który już istnieje” co świadczy o tym, że i jego klienci mają preferencje przy wyborze miejsc pochówku.

Zgodnie z powyższymi opiniami można więc uznać, że na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie istnieją miejsca uznawane przez klientów firm pogrzebowych za „lepsze” i „gorsze”. Miejscami pochówku uznawanymi za atrakcyjne są takie, które znajdują się w pobliżu grobów osób bliskich, koło kaplicy lub alei zasłużonych, w centralnej części cmentarza, przy głównych alejkach (którymi można podjechać do mogiły nawet samochodem) oraz w niewielkiej odległości od źródła wody i śmietnika. Za nieatrakcyjne uważane są miejsca oddalone od głównych alei, znajdujące się blisko ogrodzenia.

Zasady wyznaczania miejsc pochówku na Cmentarzu Komunalnym w Dzierżoniowie zostały określone w Regulaminie Cmentarza Komunalnego (uchwała Rady Miejskiej Dzierżoniowa z 27 marca 2006r .).Przepis § 6 tego regulaminu określa, iż : miejsca pochówków wyznaczane są zgodnie z planem zagospodarowania cmentarza, według ustalonej listy kolejności pochówków, w czynnych kwaterach grzebalnych: dla grobów zwykłych (ziemnych), dla grobów murowanych i w Kwaterze Zasłużonych. Dokonanie pochówku w Kwaterze Zasłużonych wymaga zgody Burmistrza Dzierżoniowa i konsultacji z Przewodniczącym Rady Miejskiej Dzierżoniowa. Otwarcie kolejnej kwatery grzebalnej może nastąpić dopiero po całkowitym wyczerpaniu miejsc grzebalnych w poprzedniej kwaterze. Zgodnie z zapisem § 2 pkt1 a) umowy dot. zarządu Cmentarzem Komunalnym w Dzierżoniowie obowiązkiem Administratora w zakresie zarządzania cmentarzem jest prowadzenie planów pochówków i ksiąg ewidencji miejsc grzebalnych wraz z zał. graficznym. § 4 powyższej umowy określa natomiast, iż za korzystanie z cmentarza Administrator jest uprawniony do pobierania opłat między innymi za zarezerwowanie miejsca pochówku (karta 101i 102).

W trakcie postępowania antymonopolowego ustalono, że Uczestnik nie prowadzi planów pochówków. W piśmie skierowanym do UOKiK (z dnia 27 października 2008r.) stwierdza: „Zgodnie z umową z Gminą nie mam obowiązku prowadzić planu pochówków. Gmina też mi go nie dostarcza. Uważam , że nawet od strony technicznej nie jest możliwe wykonanie takiego planu. Otwiera się nowe kwatery grzebalne i zasady pochówków są dobrze znane od dawna (...).(dowód :karta 352)

Uczestnik podał także (pismo z dnia 14 maja) że : ”Cały cmentarz podzielony jest na kwatery. Zawsze czynne są tylko dwie, jedna dla grobów ziemnych , a druga dla grobów murowanych. Jeżeli dana kwatera się kończy to na moją pisemną prośbę Urząd Miasta wyznacza mi nowy teren na pochówki. W tej chwili obowiązuje kwatera Nr 14 do pochówków w grobach ziemnych i kwatera „A” do pochówków w grobach murowanych oraz kwatera dziecinna D1. Oprócz tego istnieje Aleja Zasłużonych, gdzie pochówki odbywają się zgodnie z Regulaminem tylko za zgodą Burmistrza (...). Odbywają się również pochówki w innych częściach cmentarza w sytuacjach, gdy rodziny dużo wcześniej rezerwują sobie miejsce na uprzednio wyznaczonym terenie do pochówku bądź wykorzystują swoje groby po upływie 20 lat. (Dowód :karta 57) Tymczasem ze zgromadzonego w trakcie postępowania materiału wynika, iż klienci firmy pogrzebowej Administratora chowani są na innych kwaterach podanych jako zamknięte. I tak pozostawiono wolne, nie zarezerwowane i nieopłacone miejsca na kwaterze VIII (dowód: karta 112) Administrator w trakcie rozprawy zeznał: „ dane na karcie 112 dotyczą kwatery VIII już zamkniętej. Wolne miejsca na tej kwaterze zostawiono gdyby osoby, których zmarli leżą na tej kwaterze chcieli chować innych członków rodziny blisko grobu bliskich, który już istnieje”(dowód: karta 331). Istnienie wolnych miejsc na karcie 113 pomiędzy grobami i wykupionymi rezerwacjami

Administrator tłumaczy : „Czasem rezerwuję miejsca dla osób, których nie stać od razu na opłatę za miejsce .Takie miejsce trzymam 3 miesiące.”(*dowód karta 331*).

Administrator dokonuje także pochówków na nieczynnej już kwaterze H, znajdującej się w pobliżu Alei Zasłużonych tłumacząc (w piśmie do UOKiK) że dostał ustną dyspozycję z Urzędu Miasta na jej uzupełnienie (*dowód: karta nr 352*)

W piśmie z 14 maja 2008r. Uczestnik poinformował Urząd, że: „Klienci sami dokonują wyboru miejsca pochówku na wyznaczonych kwaterach”(*dowód :karta 58*). Z materiałów zebranych w toku postępowania od właścicieli pozostałych firm pogrzebowych wynika jednak, że zasada ta nie dotyczy ich klientów. Właściciel „Kuczery” Pan Ryszard Kuczera zeznał: „Miejsca na cmentarzu przydzielane są „ po kolei”. Nie mam prawa wybrać miejsca, zostaje mi ono przydzielone. Nie miałem do tego zastrzeżeń. Zdarzało się, że rodzina zmarłego nie była zadowolona z danego miejsca , ale próby negocjacji zmiany miejsca na inne przeprowadzone między rodziną a administratorką nie powiodły się. Z tego co wiem, nikt jeszcze zmiany miejsca sobie nie załatwił, a pogrzeby organizowane są według przyjętego porządku.” Pani Kramarz z Centrum Pogrzebowego w piśmie do UOKiK z dnia 06.05.2008r. podała: „Jesteśmy gorzej traktowani ponieważ organizując pogrzeb proponujemy kwaterę czynną bez możliwości wyboru miejsca pochówku” (*dowód karta nr 53*). Wyboru miejsca nie mogą dokonać także klienci „Malwy”. Jej właściciel Pan Kaczmarek zeznał: „Zauważyłem, że gdy ja wykonywałem pochówki wyznaczano mi miejsca blisko ogrodzenia, na końcu kwatery, a w tym samym czasie inne firmy pogrzebowe korzystały z miejsc na tej samej kwaterze, tylko bliżej głównej alei (...), Wykonywane przeze mnie groby na kwaterze XIV są ostatnie w rzędach pod płotem (...). Na schemacie na str113 widać, że „moje groby są przy płocie , a kwatera na której się znajdują jest lekko pochylona w dół i w tym dole ja chowałem. Zaś groby przy alejkach są administratora” (*karta 113 i 320- 32*).

Uprzywilejowanie klientów własnej firmy przez Administratora widoczne jest także na kwaterze „A” przeznaczonej do pochówków w grobach murowanych. Na tej kwaterze na miejscach niewykupionych , znajdujących się blisko kaplicy buduje on grobowce „ na zapas” odbierając w ten sposób możliwość wyboru atrakcyjnej lokalizacji grobowca klientom innych firm pogrzebowych. (*dowód karty: 327 , 330 , 348 i dowód w postaci nagrania na płycie DVD*) .

Prezes UOKiK na podstawie powyższego materiału uznał, że Uczestnik postępowania, jako zarządca ww. cmentarza, prowadzący zarazem przedsiębiorstwo pogrzebowe, uprzywilejowując klientów własnej firmy przy wyborze miejsc grzebalnych dopuszcza się praktyki podziału rynku według kryteriów podmiotowych. Nie traktuje bowiem wszystkich klientów w sposób równoprawny. Wspomniany bowiem wybór miejsca pochówku nie jest dostępny dla tych osób, które zdecydowały się zlecić przeprowadzenie ceremonii pogrzebowej innemu przedsiębiorstwu pogrzebowemu niż firmie Administratora. Jest to więc działanie wymierzone przeciwko przedsiębiorcom pogrzebowym, będącym jego konkurentami i ma na celu utrudnienie im dostępu do rynku usług pogrzebowych wykonywanych na zarządzanym przez niego cmentarzu i ograniczenie ich działalności na tym rynku w stosunku do przedsiębiorstwa „Ostatnia Posługa”

Można przyjąć, że na skutek zastosowania kryterium podmiotowego, polegającego na uprzywilejowaniu przez Uczestnika klientów własnej firmy przy wyznaczaniu miejsc grzebalnych przy jednoczesnej dyskryminacji klientów pozostałych firm następuje ograniczenie konkurencji i podział rynku na dwie grupy przedsiębiorców:

1. Uczestnik prowadzący równoległe własną działalność gospodarczą w zakresie usług pogrzebowych i administrujący cmentarzem Komunalnymi w Dzierżoniowie, a w związku z tym mający wpływ na przydział miejsc grzebania;

2. Pozostałe firmy pogrzebowe, które wykonują pochówki na miejscach wyznaczonych przez Administratora nie zawsze wynikających z przestrzegania kolejność chowania zmarłych określonej w Regulaminie cmentarza.

Odnosząc się do zarzutu dokonania podziału według kryteriów podmiotowych, na podstawie zebranego w toku postępowania materiału należy stwierdzić, że doszło ze strony Uczestnika, jako administratora i zarządcy powyższego cmentarza do wyraźnego uprzywilejowania własnej firmy.

Reasumując, zdaniem Prezesa Urzędu, została spełniona druga przesłanka analizowanego przepisu art. 9 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie (...), tj. podział rynku według kryteriów podmiotowych.

W związku z tym należało orzec jak w sentencji.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu stwierdził, że zostały spełnione łącznie wszystkie przesłanki dla zakwalifikowania opisanych działań jako praktyki ograniczającej konkurencję, określonej w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 2, 5 i 7 ustawy o ochronie (...), a zatem orzekł jak w pkt I, II i III osnowy decyzji.

9. Kara pieniężna.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie: dopuścił się naruszenia zakazu określonego m.in. w art. 9. Pod pojęciem przychodu - rozumie się przychód uzyskany w roku podatkowym poprzedzającym dzień wszczęcia postępowania na podstawie ustawy, w rozumieniu obowiązujących przedsiębiorcę przepisów o podatku dochodowym (art. 4 pkt 15 ustawy o ochronie...).

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów wprowadziła zasadę fakultatywności kar nakładanych przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorców, którzy dopuścili się naruszenia zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję.

Prezes Urzędu wydając decyzje o nałożeniu kary pieniężnej działa zatem w ramach uznania administracyjnego, co oczywiście nie jest równoznaczne z dowolnością. W tym zakresie kieruje się on zasadą równości i proporcjonalności. Rozważając kwestie nałożenia kary organ antymonopolowy musi wziąć pod uwagę, czy w danych okolicznościach sprawy konieczne albo celowe jest jej nałożenie, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości kara spełni założone funkcje. Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108 ustawy o ochronie konkurencji, Prezes Urzędu powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy (art.111ww.ustawy).

W ocenie Prezesa Urzędu na wysokość kary musi mieć także wpływ stopień zagrożenia lub naruszenia interesu publicznoprawnego stosowanymi praktykami ograniczającymi konkurencję.

W judykaturze wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę, są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele jakie kara ma osiągnąć (wyrok Sadu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000r., sygn. akt I CKN 793/98).

Jako podstawę obliczenia kary przyjęto przychód osiągnięty przez Uczestnika w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, tj. 2008r., który wynosił (tajemnica przedsiębiorstwa) zł.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji stwierdzono, iż Uczestnik dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...). Za naruszenie tego zakazu Prezes Urzędu postanowił w niniejszej decyzji nałożyć na niego karę w wysokości 4601,0 zł (słownie cztery tysiące sześćset jeden złotych.). Organ antymonopolowy zaliczył przedmiotową praktykę „Ostatniej Posługi” do poważnych (prowadzących do istotnego ograniczenia konkurencji) naruszeń prawa antymonopolowego. W związku z powyższym Prezes Urzędu ustalił kwotę wyjściową kary w wysokości (tajemnica przedsiębiorstwa) zł, co stanowi 0,03 % maksymalnego wymiaru kary. Ważąc wysokość nałożonej kary pieniężnej uwzględniono nie tylko charakter praktyki, ale również okoliczności obciążające i łagodzące, stanowiące ocenę podmiotowej strony czynu przedsiębiorcy oraz fakt, że niedozwolone zachowanie przedsiębiorcy wymierzone było we wszystkich konsumentów korzystających z usług zakładów pogrzebowych. Mając na uwadze specyfikę rynku i działalności przedsiębiorcy, a w szczególności szkody dla uczestników rynku będące konsekwencją przedmiotowego naruszenia, kwotę wyjściową kary (tj. tajemnica przedsiębiorstwa zł) zwiększono o 10% (tj. do tajemnica przedsiębiorstwa zł). Z powodu ponad dwuletniego trwania naruszenia otrzymaną kwotę zwiększono o 20% do kwoty (tajemnica przedsiębiorstwa) zł. Obliczając karę organ antymonopolowy postanowił wziąć także pod uwagę okoliczności obciążające tj. umyślność naruszenia oraz okoliczności łagodzące tj współpracę uczestnika w toku postępowania z Prezesem Urzędu. Przy uwzględnieniu sumarycznego wpływu ww. okoliczności łagodzących i obciążających podwyższono karę o 15% tj. do kwoty 4601,0 zł.

W punkcie II sentencji stwierdzono, iż Uczestnik dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...). Za naruszenie tego zakazu Prezes Urzędu postanowił w niniejszej decyzji nałożyć na niego karę w wysokości 2386,88 zł (słownie dwa tysiące trzysta osiemdziesiąt sześć złotych 88/100 groszy.). Organ antymonopolowy zaliczył przedmiotową praktykę „Ostatniej Posługi” do poważnych naruszeń prawa antymonopolowego. W związku z powyższym ustalił kwotę wyjściową kary w wysokości (tajemnica przedsiębiorstwa) zł, co stanowi 0,3% maksymalnego wymiaru kary. Ze względu na szkody dla uczestników rynku będące konsekwencją przedmiotowego naruszenia kwotę wyjściową kary tj. (tajemnica przedsiębiorstwa) zł zwiększono o 5% (tj. do tajemnica przedsiębiorstwa zł). Z powodu ponad dwuletniego trwania naruszenia otrzymaną kwotę zwiększono o 20% do kwoty (tajemnica przedsiębiorstwa) zł. Przy uwzględnieniu sumarycznego wpływu okoliczności łagodzących (współpraca z Prezesem UOKiK) i okoliczności obciążających (uprzednie naruszenie praktyk ograniczających konkurencję Decyzja stwierdzająca RWR 24/2002 dot. porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Dzierżoniów i Zofią Sieroń prowadzącą działalność gospodarczą w postaci przedsiębiorstwa ”Wyrób, zakup i sprzedaż trumien, Kompleksowe Usługi Pogrzebowe, Usługi Budowlane i Transportowe” z siedzibą przy ul. 1 Maja 3, 58-250 Pieszyce, polegającego na ograniczeniu dostępu do rynku usług pogrzebowych w Dzierżoniowie przedsiębiorcom nim nie objętym, na skutek ustalenia w § 4 ust. 2 umowy nr ZK-7093/11/00 z dnia 19 grudnia 2000 r. obciążania tych przedsiębiorców pogrzebowych stałą opłatą od każdego pochówku wykonanego na cmentarzu komunalnym w Dzierżoniowie i nie obciążania taką opłatą przedsiębiorstwa Zofii Sieroi.) podwyższono karę o 25% tj. do kwoty 2386,88 zł.

W punkcie III sentencji stwierdzono, iż Uczestnik dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 7 ww. ustawy antymonopolowej. Za naruszenie tego zakazu Prezes Urzędu postanowił w niniejszej decyzji nałożyć na niego karę w wysokości 3819,01 zł (słownie trzy tysiące dziewiętnaście złotych /100 groszy.) Organ antymonopolowy zaliczył przedmiotową praktykę „Ostatniej Posługi” do poważnych naruszeń prawa antymonopolowego. W związku z powyższym Prezes Urzędu ustalił kwotę wyjściową kary w wysokości (tajemnica przedsiębiorstwa) zł, co stanowi 0,5% maksymalnego wymiaru kary.

Ze względu na szkody dla uczestników rynku będące konsekwencją przedmiotowego naruszenia oraz nieodwracalność skutków naruszenia kwotę wyjściową kary tj. (tajemnica przedsiębiorstwa) zł zwiększono o 20% (tj. do tajemnica przedsiębiorstwa zł). Z powodu ponad dwuletniego trwania naruszenia otrzymaną kwotę zwiększono o 20% do kwoty (tajemnica przedsiębiorstwa) zł. Przy uwzględnieniu sumarycznego wpływu ww. okoliczności łagodzących (współpraca z Prezesem Urzędu) i obciążających (umyślność naruszenia) podwyższono karę o 5% tj. do kwoty 3819,01 zł.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Prezes Urzędu uznał, że waga stwierdzonych niniejszą decyzją naruszeń ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przesądza o zasadności nałożenia na Uczestnika kary pieniężnej łącznej w wysokości 10806,89zł (słownie złotych: dziesięć tysięcy osiemset sześć złotych 89 /100).

Zdaniem Prezesa Urzędu wymierzona kara pieniężna jest adekwatna do stopnia zawinienia przez Przedsiębiorcę, zaś jej wysokość na tyle dolegliwa dla niego, iż skutecznie zapobiegnie naruszeniom ustawy przez ten podmiot w przyszłości. Spełnia ona również rolę prewencyjną, zniechęcającą do naruszania prawa przez Przedsiębiorcę jak również innych przedsiębiorców.

Z powyższych względów, Prezes Urzędu orzekł, jak w ust. IV sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie (...), karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie prowadzone w NBP O/O Warszawa o numerze 51-10101010-0078782231000000.

10. Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art.77 tej ustawy , jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku organ antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia , zobowiązany jest ponieść koszty postępowania .

Niniejsze postępowanie antymonopolowe zostało wszczęte z urzędu. W jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I sentencji przedmiotowej decyzji stwierdził naruszenie art. 9 ust1 i 2 pkt 1, w punkcie II sentencji stwierdził naruszenie art. 9 ust1 i 2 pkt 5 oraz w w punkcie III sentencji stwierdził naruszenie art. 9 ust1 i 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej. Kosztami niniejszego postępowania są dla organu antymonopolowego wydatki związane z prowadzoną w toku postępowania korespondencją. W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć Zofię Sieroń, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zofia Sieroń Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa” z siedzibą w Pieszycach kwotą kosztów w wysokości 110,1 zł (słownie złotych: sto dziesięć 10/100).

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie V sentencji.

Koszty niniejszego postępowania ww. przedsiębiorca jest obowiązany wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie prowadzone w NBP O/O Warszawa o numerze 51-10101010-0078782231000000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c.(Dz.U. Nr 43, poz 296 z późn. Zm.) – od niniejszej decyzji

przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt V niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Otrzymuje :
Pełnomocnik Zofii Sieroń
Adw. Barbara Biernat-Stokłosa
Kancelaria Adwokacka
Rynek 47
58-200 Dzierżoniów

